

MEHMET FEVZİ EFENDİ

Erdal KABATEPE

Mehmet Fevzi Efendi, 13 Ekim 1891 tarihinde Balıkesir'in Bigadiç kasabasında doğmuştur. 1897 Türk-Yunan Savaşı'nda Epir Cephesi'nde Dömeke Meydan Muharebesi'nde gösterdiği üstün cesaret nedeni ile Altın İmtiyaz Madalyası sahibi Kolağası Şakir Efendi ile Safiye Hanım'ın oğlu, Çanakkale şehidi 33'üncü Alay Komutan Vekili Binbaşı Ali Faik Bey'in küçük kardeşidir.

1909 yılında Bursa Askerî Rüştiyesi'nden mezun olmuş, 14 Kasım 1909 tarihinde İstanbul Harp Okulu'na başlamıştır. 14 Mart 1912'de teğmen rütbesi ile ikincilikle mezun olmuştur. (Sicil No: 328-22). 5 Eylül 1912 tarihinde Vardar Ordusu Selanik Kolordusu 38'inci Alay 1'inci Tabur 2'nci Bölük'e tayin edilmiştir. Kurmaylık sınavını kazanmasına rağmen savaşa katılmayı isteyerek Yanya'ya Selanik'e gitmiştir. Birinci Balkan Savaşı'nda Selanik Savunma Komutanı Tümgeneral Hasan Tahsin savaşmadan, 40.000 kişiye yaklaşan bir kuvveti – bütün silâh, araç ve gereçleriyle – 9 Kasım 1912 tarihinde Yunanlara teslim edince, Teğmen Mehmet Fevzi Efendi de esir düşmüş ve Korfu adasına götürülmüştür. Savaş bitince 1913 yılında mübadelede memlekete dönmüştür.

Teğmen Mehmet Fevzî Efendi matematiğe meraklı ve çok iyi Fransızca biliyordu. Fransızca

dersleri vermiş, esaretinde Piyer Loti'den çeviriler yapmıştır. “Zavallı Türkiye” adlı eserinin çevirisini de tamamlamıştır. Çevirisini yaptığı “Pirlepe Savaşları” adındaki kitapta yer alan haksız suçlamalara ateş püskürtmüştür. “Çevirmenin Notu” başlığı altında suçlamalara karşı kendi görüşlerini eklemiştir. “Pirlepe Savaşları” kitabının önsözünde; “*Kitabımı okumaya tenezzül edecek kişilerin pek perişan ve düzensiz şekilde toplanan mektuplara karşı sevecen ve olumlu yaklaşımlarını rica ederim. Bu mektuplar, nefret ve uyarı içinde pek kızgın halde yazılmış ve mümkün olduğunca haklılığı ortaya çıkarmak ve bir parça adalet ve hakkaniyet istemek amacıyla alelacele basılıp yayınlanmıştır.*” ifadelerini kullanmıştır. Kitaplarını, çevirilerini başının altına yastık yapmıştır.

Teğmen Mehmet Fevzi Efendi, 27 Aralık 1913 tarihinde 6'ncı Kolordu açığına alınmıştır. Ailesi ile uzun süre kalamamış ve bir savaş bitmiş yeni bir savaş başlamıştır. Yarbay Mustafa Kemal Bey'in (ATATÜRK) kumandasındaki 5'inci Ordu 3'üncü Kolordu 77'nci Alay 1'inci Tabur 2'nci Bölük'e atanmıştır. Teğmen Mehmet Fevzi Efendi, Yarbay Mustafa Kemal Bey'in “Not Defteri” ne ismini el yazısı ile yazdığı çalışkan, değerli bir subay idi.

Çanakkale Savaşları başlamak üzereyken hastalanınca izine yollanmıştır. Bursa'ya ablası Emine'nin yanına gitmiş, iyileşir iyileşmez de cepheye dönmüştür. Eniştesi Öğretmen Mustafa Efendi “Daha istirahatin

var, müsaaden var, biraz daha dinlen.” deyince, dinlememiş ve “Enişte, her buyruğuna saygım var ama, göreve gelince, o senden de herkesten de yüksek. İlle de savaş olunca hiç duramam. Beni bu Millet bugün için yetiştirdi.” diyerek üniformasını giyip gitmiştir.

18 Mart 1915'te deniz yolu ile Çanakkale Boğazı'nı geçemeyen Müttefik Kuvvetler bu kez 25 Nisan 1915'te kara çıkartmasını denemiş ve ANZAK çıkartması Arıburnu sahilinde başlamıştır. Çanakkale Kara Savaşları'nın başlangıcını oluşturan 25 Nisan çıkarmalarında askerlerimiz, düşman donanmasının şiddetli bombardımanı himayesindeki çok üstün kuvvetlerle çarpışmıştır. 27'nci Alay 77'nci Alay'dan aldığı takviye ile büyük direnç göstermiştir. 77'nci Alay 1'inci Tabur Komutanı Binbaşı Mehmet Emin 19'uncu Tümen Komutanlığına 25 Nisan günü gönderdiği raporunda kaçıp dağılan askerlerle ilgili şu ifadeleri kullanmıştır: “*Gerek ben ve gerek maiyetimdeki zabitanla bir kısmını kılınçla tekrar yerine çıkarmaya muvaffak oldum. Bunların bir ikisini öldürmeyince mütebakisini durdurmak mümkün olmayacak. Artık bir iki neferi feda edeceğim.*” Muharebe raporunda da “*...bir süngü hücumu daha yaptım. Her süngü hücumunda sağ ve sol cenahımızdan daima müteessir olarak şiddetli ateş altında asker tekrar yere yatarak ateş açmağa mecbur oluyor. İkinci süngü hücumunda ikinci bölükten Mülâzim-ı Sani Fevzi Efendi şehit oldu. Efrattan pek çok şehit ve yaralı veriyordum.*”

*Saat 12,00 nısfilleyl.” ifadelerini kullanmıştır. Teğmen Mehmet Fevzi Efendi, gözleri zayıf olduğu için belki de gece süngü hücumuna katılmamalıydı ama onun kurmaylığı bırakıp Balkan Savaşı’na gitmesi gibi, o gece de süngü hücumuna katılmak için öne atılmıştır. Arıburnu Muharebeleri’nde 25 Nisan gece yarısı ikinci süngü hücumunda 12 yara alarak 25 yaşında şehit olmuştur. Binbaşı Ali Faik Bey gidip kardeşinin na’şına kapanmış ve “*Ne mutlu sana şehadet mertebesine erdin, Allah bana da nasip etsin!*” sözlerini söyleyerek cepheye dönmüştür. O da beş gün sonra şehit olmuştur. Teğmen Fevzi Efendi’nin temsili mezarı Karayörük Deresi Şehitliği’ndedir.*

(İki oğlunu birden şehit veren Anne Safiye Hanım haberi alınca kötürüm oldu. Kabatepe Ailesi, Çanakkale Savaşları’nda iki kardeş subayı birden şehit veren tek ailedir. Erdal Kabatepe Teğmen Mehmet Fevzi Efendi’nin kuzenidir.)

Kaynakça

- Kabatepe, Erdal. *Ben Binbaşı Ali Faik Bey*. İstanbul: Genişletilmiş 3’ünü baskı, Mart 2023.
- Kabatepe, Erdal. *Özel Arşivi Belgeleri*.
- T.C. Millî Savunma Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Önleyici İşler Daire Başkanlığı, Arşiv Hizmetleri Şube Müdürlüğü kaynakları.
- Kemal, Mustafa. *Arıburnu Savaşları*. İstanbul: Örgün Yayınevi, 2005.
- Kemal, Mustafa. *Arıburnu Muharebeleri Raporu*. Ankara: Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı, 2011.

- *Atatürk’ün Not Defterleri, Cilt VII*. Ankara: Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı, 2007.
- *Çanakkale Muharebelerinde 19’uncu Tümen Cerideleri 2’nci cilt (11.04.1915-07.05.1915)*. Ankara: Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı, 2015.
- Engin, Vahdettin ve Muzaffer Albayrak. *Tarihin Akışını Değiştiren Savaş Çanakkale 1915*. İstanbul: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı, 2016.
- *Birinci Dünya Savaşı’nda Çanakkale Cephesi (25 Nisan 1915-04 Haziran 1915), V’inci cilt, II’nci kitap*. Ankara: Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı, 2019.

Atıf

Kabatepe, Erdal. “*Mehmet Fevzi Efendi*”, Çanakkale Savaşları Ansiklopedisi, Ed. Murat Karataş, İstanbul: Çanakkale Savaşları Enstitüsü Yayını (ISBN: 978-605-80897-7-8), 2023.

Erdal Kabatepe, “*Mehmet Fevzi Efendi*”, Çanakkale Savaşları Ansiklopedisi, Ed. Murat Karataş, Çanakkale Savaşları Enstitüsü Yayını (ISBN: 978-605-80897-7-8), İstanbul 2023.